

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.006.03.2017
P/17/016

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/016 – Wykorzystanie przez przedsiębiorców środków publicznych na innowacje i prace badawczo-rozwojowe
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontrolerzy	1. Waldemar Żarnoch, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/72/2017 z dnia 5 czerwca 2017 r. 2. Beata Saba, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/74/2017 z dnia 5 czerwca 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Laboratorium Galenowe Olsztyn Sp. z o.o. Dywity, ul. Spółdzielcza 25A, 11-001 Dywity (dalej: „Spółka” lub „Przedsiębiorstwo”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Urszula Lech – Prezes Zarządu (dalej: „Prezes”) (dowód: akta kontroli str. 5-14)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W okresie objętym kontrolą² Spółka podjęła skuteczne działania w zakresie pozyskania środków finansowych z I Osi Priorytetowej „Przedsiębiorczość”³ Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007-2013 (dalej: „RPO WiM”) w kwocie 8.698,15 tys. zł, z przeznaczeniem na realizację trzech projektów o wartości 22.613,92 tys. zł. Miały one na celu poprawę konkurencyjności Przedsiębiorstwa na rynku producentów suplementów diety i leków, w wyniku wprowadzenia i wdrożenia innowacji procesowej i produktowej, tj. zakupu innowacyjnych linii technologicznych do produkcji nowych suplementów diety, leków w postaci żeli i tabletek oraz utworzenia nowoczesnego laboratorium kontroli jakości. Spółka prawidłowo wykonała obowiązki wynikające z umów o dofinansowanie tych projektów, w tym m.in. dokonała wydatków przewidzianych w dokumentacji wniosków o dofinansowanie oraz właściwie zaliczyła je do kosztów kwalifikowalnych. W wyniku realizacji ww. projektów osiągnęła założone w umowach wskaźniki produktu dotyczące wprowadzenia innowacji i pozyskania technologii produkcji oraz wskaźniki rezultatu. Uzyskała również zaplanowane efekty rzeczowe, w postaci m.in. wzrostu przychodów firmy, wydajności produkcji oraz zatrudnienia, a także rozszerzyła dotychczasową ofertę o nowe produkty, w wyniku czego pozyskała kolejnych klientów.

Stwierdzone podczas kontroli NIK nieprawidłowości polegały natomiast na:

- nieosiągnięciu przez Spółkę w dwóch projektach założonego rezultatu dotyczącego podjęcia współpracy z Jednostką Badawczo-Rozwojową⁴,
- nieuzyskaniu wzrostu przychodów o wartość sprzedaży nowych produktów, założonego we wniosku o dofinansowanie jednego projektu,

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna, a w przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria dla tych ocen, stosuje się ocenę opisową.

² Lata 2011-2016, z uwzględnieniem zdarzeń wykraczających poza ten okres, istotnych dla kontrolowanej działalności.

³ Działanie 1.1 „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”, poddziałanie 1.1.6 „Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw”.

⁴ Dalej: „JBR”.

- przypadku niewywiązania się z obowiązku terminowego poinformowania Instytucji Zarządzającej RPO WiM o zachowaniu trwałości projektu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działanie w zakresie pozyskiwania środków publicznych na działalność w zakresie wdrażania innowacji

Opis stanu
faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą Spółka podejmowała skuteczne działania w celu pozyskania środków publicznych na realizację projektów innowacyjnych związanych z wprowadzeniem innowacji w swej działalności gospodarczej. Na podstawie trzech wniosków o dofinansowanie, złożonych do Warmińsko – Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie, tj. Instytucji Pośredniczącej II stopnia RPO WiM (dalej: „WMARR” - działającej w imieniu i na rzecz Instytucji Zarządzającej, tj. Zarządu Województwa Warmińsko – Mazurskiego, dalej: „IZ”) zawarła trzy umowy o dofinansowanie projektów („umowy wsparcia ”)⁵.

Na ich podstawie, w latach 2010-2012, Przedsiębiorstwo zrealizowało następujące projekty, celem których było wprowadzenie:

- Innowacji procesowej i produktowej w Laboratorium Galenowym Olsztyn przez uruchomienie produkcji suplementów diety (dalej: „Projekt 1”),
- Innowacji produktowej i procesowej w Laboratorium Galenowym Olsztyn przez utworzenie laboratorium kontroli jakości (dalej: „Projekt 2”),
- Innowacji produktowej i procesowej w Laboratorium Galenowym Olsztyn przez uruchomienie produkcji żeli i tabletek (dalej: „Projekt 3”)⁶.

Całkowita wartość tych projektów określona umowach wsparcia wyniosła 22.613,92 tys. zł, z czego 8.698,15 tys. zł dotyczyło dofinansowania (7.393,43 tys. zł ze środków europejskich⁷ i 1.304,72 tys. zł dotacji z budżetu państwa), a 9.837,85 tys. zł stanowił wkład własny (tj. wydatki kwalifikowalne projektów). Pozostała kwota 4.077,92 tys. zł stanowiła wydatki niekwalifikowalne obejmujące VAT. Wartości dla poszczególnych projektów (przed zmianami) były następujące:

- Projekt 1 - całkowita wartość projektu wyniosła 9.747,80 tys. zł, w tym 3.995,00 tys. zł⁸ dotyczyło dofinansowania (3.395,75 tys. zł z EFRR i 599,25 tys. zł dotacji budżetu państwa) oraz 3.995,00 tys. zł - wkład własny,
- Projekt 2 - całkowita wartość projektu wyniosła 3.106,12 tys. zł, z czego 1.143,15 tys. zł⁹ dotyczyło dofinansowania (971,68 tys. zł z EFRR i 171,47 tys. zł dotacji budżetu państwa) oraz 1.402,85 tys. zł - wkład własny,
- Projekt 3 - całkowita wartość projektu wyniosła 9.760,00 tys. zł, w tym 3.560,00 tys. zł¹⁰ dotyczyło dofinansowania (3.026,00 tys. zł z EFRR i 534,00 tys. zł dotacji budżetu państwa) oraz 4.440,00 tys. zł - wkład własny.

Spółka nie korzystała z innych mechanizmów wsparcia projektów innowacyjnych, tj. z ulg podatkowych, kredytu technologicznego, premii technologicznej, itp. w rozumieniu ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania

⁵ Jako beneficjent środków publicznych.

⁶ Okres realizacji projektów określony we wnioskach i umowach o ich dofinansowanie, tj.: Projekt 1 – od 1 kwietnia 2010 r. do 30 czerwca 2012 r., Projektu 2 – od 1 kwietnia 2010 r. do 30 czerwca 2012 r. oraz Projektu 3 – od 1 kwietnia 2010 r. do 30 czerwca 2011 r.

⁷ Środki europejskie – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – dalej: „EFRR”.

⁸ Udział dofinansowania wynosił 50,0% w całkowitej wartości wydatków kwalifikowalnych (z EFRR: 85% kwoty dofinansowania i dotacji celowej budżetu państwa: 15% kwoty dofinansowania).

⁹ Udział dofinansowania wynosił 44,9% w całkowitej wartości wydatków kwalifikowalnych (z EFRR: 85% kwoty dofinansowania i dotacji celowej budżetu państwa: 15% kwoty dofinansowania).

¹⁰ Udział dofinansowania wynosił 44,5% w całkowitej wartości wydatków kwalifikowalnych (z EFRR: 85% kwoty dofinansowania i dotacji celowej budżetu państwa: 15% kwoty dofinansowania).

działalności innowacyjnej¹¹. Nie starała się też uzyskać statusu centrum badawczo – rozwojowego (art. 17 ww. ustawy) oraz nie utworzyła funduszu innowacyjności¹².

Wg stanu na 2016 r. (31 grudnia) nie wystąpiły przypadki przerwania lub zaniechania przez Spółkę realizacji projektów, prowadzenia ich z opóźnieniem, a także przedsięwzięć będących w trakcie realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 15-317)

Spółka posiadała dowody wskazujące na innowacyjność w skali regionu wszystkich projektów, tj. opinie o innowacyjności sporządzone przez Wydział Nauk Technicznych Uniwersytetu Warmińsko–Mazurskiego w Olsztynie¹³, a uzasadnienia wyboru rozwiązań technicznych podane były we wnioskach o dofinansowanie. W dokumentacji tej zapisano m.in., że przyjęte przez Spółkę rozwiązania polegające na:

- zakupie wyposażenia i uruchomieniu produkcji środków spożywczych specjalnego przeznaczenia–suplementów diety (Projekt 1),
- utworzeniu i wyposażeniu laboratorium kontroli (Projekt 2),
- zakupie i uruchomieniu dwóch linii technologicznych–linii do produkcji żelu oraz linii do produkcji tabletek (Projekt 3),

będą miały cechy innowacji produktowej poprzez wprowadzenie na rynek nowych jakościowo wyrobów, niewystępujących dotychczas u konkurencji w regionie, a także regionalnej innowacyjności procesowej dzięki instalacji nowych, charakteryzujących się wysokimi parametrami technologicznymi i konstrukcyjnymi ciągów produkcyjnych z użyciem w pełni zautomatyzowanych urządzeń i specjalistycznego oprogramowania. Wszystkie projekty były innowacyjne w skali regionu.

(dowód: akta kontroli str. 318-343)

1.2. Zobowiązania Przedsiębiorstwa określone w umowach o dofinansowanie trzech innowacyjnych projektów dotyczyły realizacji tych zadań z należytą starannością, przede wszystkim ponoszenia wydatków celowo, racjonalnie i oszczędnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i procedurami w ramach Programu RPO WiM oraz w sposób, który zapewni prawidłową i terminową realizację przedsięwzięć oraz osiągnięcie celów, wskaźników produktów i rezultatów zakładanych we wnioskach o dofinansowanie. Zobowiązania te dotyczyły:

- W zakresie przedmiotowym i terminowym dofinansowanych projektów:
 - Projekt 1: zakupu 13 nowych środków trwałych, celem uruchomienia linii do produkcji suplementów diety (m.in. urządzeń tj. etykieciarki - linii liczącej, kartoniarki - linii liczącej, systemu oczyszczania powietrza oraz instalacji wody oczyszczonej)¹⁴,
 - Projekt 2: zakupu 21 nowych środków trwałych (tj. m.in. spektrometru, dwóch sterylizatorów parowych)¹⁵, celem uruchomienia nowoczesnego laboratorium badań analitycznych (świadczonych również dla zlecniodawców zewnętrznych) w zakresie analiz fizykochemicznych i mikrobiologicznych

¹¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1710, ze zm.

¹² Spółka nie działała w Warmińsko – Mazurskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej.

¹³ Opinie o innowacyjności Projektów 1, 2 i 3 – dokumentacja, stanowiąca załączniki do wniosków o dofinansowanie projektów.

¹⁴ Pozostałe elementy linii do produkcji suplementów diety: naważalnia z nawiewem laminarnym, myjnia automatyczna z suszarnią, kolumna podnosząca do rozładunku, zakrętarka-linia licząca, licznarka-linia licząca, urządzenia do podawania opakowań-linia licząca, kapsułkarka, instalacja pary technologicznej, instalacja sprężonego powietrza.

¹⁵ Pozostałe elementy – specjalistyczne urządzenia laboratoryjne: chromatograf gazowy, system oczyszczania wody, system oczyszczania powietrza, oprzyrządowanie zabezpieczające stabilizację zasilania elektrycznego, aparat do badania czystości powietrza, aparat do badania posiewów spiralnych, komora laminarna, zamrażarka laboratoryjna niskotemperaturowa, cieplarka, suszarka próżniowa, mineralizator mikrofalowy, zmywarka laboratoryjna, licznik kolonii, waga analityczna – 3 szt., chłodziarka laboratoryjna, aparat do badania temperatury kroplenia, aparat do badania rozpadu czopka, łaźni parowej, chromatograf cieczowy.

produktów leczniczych, suplementów diety, dodatków do żywności, kosmetyków, materiałów opatrunkowych i opakowań,

- Projekt 3: zakupu 11 środków trwałych (tj. m.in. tubiarki, kartoniarki)¹⁶, celem wyposażenia i uruchomienia linii do produkcji żelu oraz linii do produkcji tabletek.
- W zakresie prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej w sposób przejrzysty, umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych i bankowych przeprowadzonych dla wszystkich wydatków w ramach projektu.
- W zakresie obowiązków sprawozdawczych, tj. składania wniosków o płatność nie rzadziej niż raz na sześć miesięcy, w tym z wypełnioną częścią dotyczącą przebiegu realizacji projektu.
- W zakresie stosowania przepisów o zamówieniach publicznych, a w przypadku niepodlegania przepisom ustawy z dnia 29 stycznia 2004. Prawo zamówień publicznych¹⁷ (dalej: „ustawy Pzp”) wyboru wykonawcy m.in. w oparciu o najbardziej korzystną ekonomicznie i jakościowo ofertę i zapewnienia zasad przejrzystości, jawności, ochrony uczciwej konkurencji oraz równości szans na rynku ofert.

(dowód: akta kontroli str. 17-51, 56-70, 119-153, 160-173, 218-249, 254-268)

1.3. Spółka w trakcie realizacji projektów innowacyjnych inicjowała do nich zmiany dotyczące m.in. zakresu rzeczowego i terminu¹⁸. Wszystkie zmiany wprowadzone do projektów nie wpłynęły na pogorszenie ich pierwotnych założeń, w tym m.in. w odniesieniu do innowacyjności. Zmiany te, za zgodą WMARR, zostały wprowadzone do umów wsparcia odpowiednimi aneksami, a dotyczyły one m.in. w:

- Projekcie 1: zniesienia parytetu podziału stanowisk pracy na kobiety i mężczyzn z uwagi na specyfikę obsługi maszyn i urządzeń, wymagających dużej sprawności fizycznej oraz odstąpienia od nazw własnych suplementów diety, które w ramach projektu miały być dostępne na rynku, w wyniku zmiennego zapotrzebowania rynku na inne produkty niż pierwotnie zakładano we wniosku o dofinansowanie.
- Projekcie 2: zamiany urządzenia, tj. zamrażarki w ciekłym azocie na zamrażarkę niskotemperaturową, tj. urządzenie prostsze w obsłudze, nowocześniejsze i bezpieczniejsze, bez konieczności wykorzystywania ciekłego azotu,
- Projekcie 3: zakupu linii do pakowania (tj. blistkarki i kartoniarki) w wyniku zmiany technologii na nowszą, spełniającą rygorystyczne standardy farmaceutyczne, a także w wyniku oszczędności przesunięcia kwot na zakup pozostałych urządzeń (np. dozowarki do proszków),

Wydłużenia terminów zakończenia realizacji miało natomiast miejsce w Projekcie 1 (o trzy miesiące)¹⁹ i Projekcie 3 (o sześć miesięcy)²⁰, w związku z opóźnieniami w dostawach urządzeń wynikających z długich kilkumiesięcznych okresów wykonania poszczególnych maszyn dla przemysłu farmaceutycznego, produkowanych pod indywidualne zamówienie.

(dowód: akta kontroli str. 344-452)

¹⁶ Pozostałe elementy linii do produkcji żelu i tabletek: mieszalnik z homogenizatorem, biny produkcyjne – 3 szt., mieszalnik do proszków (cyklop), stacja dokująca do załadunku, drażownica, tabletarka rotacyjna, linia do pakowania (bliskarka +kartoniarka), dozowarka do proszków.

¹⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 1579

¹⁸ Okres realizacji projektów określony we wnioskach i umowach o ich dofinansowanie po zmianach, tj.: Projekt 1 – od 1 kwietnia 2010 r. do 30 września 2012 r., Projektu 2 – od 1 kwietnia 2010 r. do 30 czerwca 2012 r. oraz Projektu 3 – od 1 kwietnia 2010 r. do 31 grudnia 2011 r.

¹⁹ Z 30 czerwca 2012 r. do 30 września 2012 r.

²⁰ Z 30 czerwca 2011 r. do 31 grudnia 2011 r.

1.4. Faktyczne wydatki poniesione przez Przedsiębiorstwo na realizację projektów innowacyjnych wyniosły:

- Projekt 1 - całkowita wartość projektu wyniosła 9.816,76 tys. zł²¹, w tym 3.985,33 tys. zł dotyczyło dofinansowania (z EFRR i dotacji budżetu państwa), co stanowiło 99,76% pierwotnej kwoty dofinansowania, 3.985,33 tys. zł - wkład własny,
- Projekt 2 - całkowita wartość projektu wyniosła 3.161,01 tys. zł²², w tym 1.129,07 tys. zł dotyczyło dofinansowania (z EFRR i dotacji budżetu państwa), co stanowiło 80,48% pierwotnej kwoty dofinansowania, a 1.385,57 tys. zł - wkład własny,
- Projekt 3 - całkowita wartość projektu wyniosła 8.542,25 tys. zł²³, w tym 3.551,75 tys. zł dotyczyło dofinansowania (z EFRR i dotacji budżetu państwa), co stanowiło 80% pierwotnej kwoty dofinansowania oraz 4.429,71 tys. zł. - wkład własny.

(dowód: akta kontroli str. 453-457)

Analiza NIK dotycząca porównania faktycznie zrealizowanego zakresu rzeczowego projektów z założeniami zawartymi w umowach wsparcia oraz dokumentacją załączoną do wniosków o dofinansowanie wykazała m.in., że Spółka prawidłowo wykonała określone w tych umowach zobowiązania, w szczególności:

- dokonała wydatków, przewidzianych w dokumentacji wniosków o dofinansowanie, a ich zakres rzeczowy (wynikający z dokumentacji odbiorowej i finansowej) był tożsamy z ujętym w umowach wsparcia oraz planem rzeczowo – finansowym,
- poniesione wydatki prawidłowo zaliczyła do kosztów kwalifikowalnych, zgodnie z wnioskami o dofinansowanie, a kwoty te były zgodne z kwotami ujętymi w ewidencji księgowej, poniesione zostały od dnia przyznania pomocy i miały bezpośredni związek z realizacją projektów,
- terminowo zrealizowała zadania i przedłożyła do WMARR dokumentację sprawozdawczą, tj. wnioski o płatności pośrednie i płatność końcową wraz z odpowiednikami załącznikami (kopie faktur, umów z dostawcami, protokoły odbioru urządzeń oraz wyciągi bankowe potwierdzające dokonane płatności),
- prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową, umożliwiającą identyfikację poszczególnych operacji księgowych i bankowych przeprowadzonych dla wszystkich wydatków w ramach projektów.

(dowód: akta kontroli str. 458-588)

W Przedsiębiorstwie przeprowadzone zostały przez WMARR kontrole wydatków związanych z projektami, tj. kontrole na miejscu w trakcie ich realizacji²⁴ (Projekt 1 i 3), na zakończenie realizacji²⁵ trzech projektów oraz kontrole trwałości projektu²⁶ (Projekt 2 i 3), w tym m.in. w zakresie prawidłowości zaliczenia poszczególnych wydatków jako wydatki kwalifikowalne oraz prawidłowości udzielania zamówienia. Ponadto w przypadku Projektu 2 kontrolę w tym zakresie przeprowadził również

²¹ Ostateczna całkowita wartość projektu zwiększona od wartości pierwotnej o 0,7%, udział procentowy wydatków kwalifikowalnych bez zmian na poziomie 50,0%. Wzrost stanowiły wydatki niekwalifikowalne.

²² Ostateczna całkowita wartość projektu zwiększona od wartości pierwotnej o 1,8%, udział procentowy wydatków kwalifikowalnych bez zmian na poziomie 44,9%. Wzrost stanowiły wydatki niekwalifikowalne.

²³ Ostateczna całkowita wartość projektu zmniejszona od wartości pierwotnej o 12,5%, udział procentowy wydatków kwalifikowalnych bez zmian na poziomie 44,5%.

²⁴ Kontrole w trakcie realizacji projektu przeprowadzone przez WMARR: dla Projektu 1 przeprowadzona w dniu 10 maja 2011 r. i 16 listopada 2011 r., dla Projektu 3 przeprowadzona w dniu 10 maja 2011 r.

²⁵ Kontrole na zakończenie realizacji projektu przeprowadziła WMARR: dla Projektu 1 w dniu 23 listopada 2012 r., dla Projektu 2 w dniu 29 sierpnia 2012 r., dla Projektu 3 w dniu 9 marca 2012 r.

²⁶ Kontrole trwałości projektu przeprowadzone przez IZ: dla Projektu 2 w dniu 21 lutego 2017 r., dla Projektu 3 w dniu 25 lutego 2016 r.

Urząd Kontroli Skarbowej. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, nie formułowano uwag i zaleceń pokontrolnych. Dodatkowo Urząd Skarbowy w Olsztynie w sierpniu 2011 r. przeprowadził kontrolę w zakresie podatku od towarów i usług za miesiąc czerwiec 2011 r. Zakupy maszyn i urządzeń oraz robót budowlanych, realizowane przez Przedsiębiorstwo w ramach wszystkich projektów, zostały poddane szczegółowej analizie pod kątem rzetelności transakcji i zasadności odliczenia naliczonego podatku VAT. W trakcie czynności sprawdzających i oględzin kontrolujący stwierdził prawidłowość realizacji umów o dofinansowanie, jednocześnie nie stwierdził żadnych nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 589-706)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Efekty wykorzystania środków publicznych na działalność w zakresie wdrażania innowacji

Opis stanu faktycznego

2.1. Zgodnie z § 4 ust. 3 umów wsparcia, Spółka zobowiązana została do osiągnięcia celów, wskaźników produktów i rezultatów zakładanych we wnioskach o dofinansowanie, a także do dokonywania pomiaru wartości wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji projektu, zgodnie ze wskaźnikami monitoringowymi zamieszczonymi we wnioskach o dofinansowanie (§ 12 ust. 1 pkt 2), w tym również w okresie pięciu lat od dnia zakończenia realizacji (tj. okresie trwałości projektów)²⁷ Określone w umowach wsparcia obligatoryjne wskaźniki produktu dotyczyły w szczególności:

- zakupu i wdrożenia linii technologicznej zawierającej w sobie innowacyjne rozwiązania niestosowane w regionie, umożliwiające produkcję suplementów diety (Projekt 1),
- zakupu i wdrożenia linii technologicznej zawierającej w sobie innowacyjne rozwiązania niestosowane w regionie, umożliwiające uruchomienie nowoczesnego laboratorium kontroli jakości (Projekt 2),
- zakupu i wdrożenia linii technologicznej zawierającej w sobie innowacyjne rozwiązania niestosowane w regionie, umożliwiające produkcję żeli i tabletek (Projekt 3).

Określone w umowach wsparcia wskaźniki rezultatu do osiągnięcia przez Przedsiębiorstwo w Projekcie 1 dotyczyły: utworzenia nowych miejsc pracy dla 15 osób oraz wyprodukowania siedmiu nowych produktów, tj. suplementów diety, w Projekcie 2: utworzenia nowych miejsc pracy dla pięciu osób, w tym trzech kobiet oraz rozpoczęcia świadczenia nowych usług badań analitycznych na szeroką skalę dla zleceniodawców zewnętrznych, a w Projekcie 3: utworzenia nowych miejsc pracy dla 20 osób, w tym 10 kobiet oraz wyprodukowania pięciu nowych produktów, tj. żeli i tabletek.

Określone w umowach wsparcia rezultaty (dodatkowe efekty uzasadniające cele projektów innowacyjnych) do osiągnięcia przez Przedsiębiorstwo w trakcie realizacji tych projektów oraz utrzymania ich trwałości, dotyczyły również:

- W Projekcie 1:
 - poprawy oferty produktowej,
 - poprawy rentowności Spółki o wartość sprzedaży nowych produktów (szacunkowo 1,8 mln zł rocznie), sprzedanych ok. 203 tys. sztuk produktów rocznie,

²⁷ Trwałość projektu – utrzymanie rezultatów projektu przez okres pięciu lat od zakończenia jego realizacji, tj. w przypadku Projektu 1 – 30 września 2017 r. i odpowiednio Projektu 2 – 30 czerwca 2017 r. i Projekt 3 – 31 grudnia 2016 r.

- oszczędności energii elektrycznej z uwagi na zmniejszoną energochłonność nabywanych urządzeń, wynikających z zastosowania innowacyjnych rozwiązań technologicznych,
- zastosowania w procesach technologicznych produkcji nowoczesnych rozwiązań bazujących na technologii informatycznej,
- wzrostu ilości powiązań sieciowych z JBR poprzez nawiązanie współpracy z JBR (Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie).
- W Projekcie 2:
 - poprawy oferty usługowej,
 - poprawy rentowności Spółki o wartość nowych usług (szacunkowo 376,0 tys. zł rocznie), co daje zgodnie z biznesplanem ok. 3,1 tys. oznaczeń rocznie oraz znaczna poprawa rentowności,
 - uzyskania oszczędności energii elektrycznej,
 - zastosowania w procesach technologicznych produkcji nowoczesnych rozwiązań bazujących na technologii informatycznej,
 - wzrostu ilości powiązań sieciowych z JBR.
- W Projekcie 3:
 - poprawy oferty produktowej,
 - poprawy rentowności Spółki o wartość sprzedaży nowych produktów (szacunkowo 10 mln zł rocznie), co daje zgodnie z biznesplanem ponad 3,3 mln sztuk sprzedanych produktów rocznie,
 - oszczędności energii elektrycznej- dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych,
 - zastosowania w procesach technologicznych produkcji nowoczesnych rozwiązań bazujących na technologii informatycznej,
 - wzrostu ilości powiązań sieciowych z JBR poprzez nawiązanie współpracy z JBR (Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie).

(dowód: akta kontroli str. 17-316)

Spółka w trzech projektach osiągnęła zakładany poziom obligatoryjnych wskaźników produktu i rezultatu, wynikających z umów wsparcia na poziomie 100%. Ponadto dla tych projektów zrealizowała po 4 spośród 5 założonych w każdym projekcie rezultatów (dodatkowych efektów), w tym w ramach:

- Projektu 1:
 - wprowadziła innowację produktową wynikającą z wprowadzenia całkowicie nowych produktów, tj. ponad 300 rodzajów suplementów diety,
 - zwiększyła ofertą produktową poprzez wyprodukowane ponad 300 nowych rodzajów produktów,
 - zwiększyła rentowność Spółki o wartość sprzedaży nowych produktów, największy poziom sprzedaży nowych suplementów diety nastąpił w 2016 r. i wynosił 17,2 mln zł, co przekładało się na 6,0 mln sztuk²⁸,
 - zmniejszyła zużycie energii elektrycznej²⁹.
- Projektu 2:
 - wprowadziła nowe usługi dotyczące badań analitycznych oraz zatrudniła pięć osób, w tym trzy kobiety,

²⁸ Sprzedaż nowych suplementów diety po uruchomieniu innowacyjnej linii technologicznej: 2013 r. - ok. 370 tys. sztuk, 2014 r. - 5,6 mln szt., 2015 r. - 8,4 mln szt., 2016 r. - 6,0 mln szt. Odpowiednio sprzedaż netto wynosi: 1,3 mln zł, 11,7 mln zł, 8,4 mln zł, 17,2 mln zł.

²⁹ Wskaźnik (%) udziału kosztów energii elektrycznej w kosztach sprzedanych produktów określony na podstawie ksiąg rachunkowych dla działalności całej Spółki z uwagi na brak podliczników dla poszczególnych linii technologicznych wyniósł: 2012 r. (rok zakończenia i uruchomienia linii technologicznych objętych dofinansowaniem) - 2,43; 2013 r. - 2,25; 2014 r. - 1,62; 2015 r. - 1,48; 2016 r. - 1,28.

- zastosowała w procesach technologicznych produkcji nowoczesne rozwiązania bazujące na technologii informatycznej, zgodnie z opinią o innowacyjności,
- zwiększyła rentowność Spółki o wartość nowych usług, największy poziom usług nastąpił w 2016 r. i wynosił 8,2 tys. sztuk oznakowań³⁰.
- Projektu 3:
 - wprowadziła innowację produktową wynikającą z wprowadzenia całkowicie nowych produktów – pięciu rodzajów produktów: żeli i tabletek,
 - zatrudniła 20 osób, w tym 10 kobiet,
 - poprawiła ofertę produktową poprzez wdrożenie do produkcji pięciu nowych leków,
 - nawiązała współpracę z JBR, tj. Narodowym Instytutem Leków³¹ w zakresie innowacji, przy badaniach nad lekiem Ketoprofen.

(dowód: akta kontroli str. 748-794)

Ustalono
nieprawidłowości

1. Spółka nie wywiązała się z obowiązku określonego w § 4 ust. 3 umów wsparcia o dofinansowanie Projektów 1 i 2 dotyczącego wzrostu ilości powiązań sieciowych z JBR³², poprzez nawiązanie z nimi współpracy.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśniła, że brak współpracy z JBR w Projekcie 1 i 2 wynikał z zakresu i specyfiki prowadzonych prac rozwojowych w Przedsiębiorstwie, dla których JBR nie jest w stanie wesprzeć Spółki.

2. Przedsiębiorstwo nie uzyskało założonego w Projekcie 3 zwiększenia przychodów o wartość sprzedaży nowych produktów na kwotę ok. 10 mln zł rocznie, co było niezgodne z ww. § 4 ust. 3 umowy wsparcia. Stwierdzono bowiem, że w biznes planie, stanowiącym załącznik do wniosku o dofinansowanie, Spółka założyła ilość sprzedanych nowych żeli i tabletek na poziomie ponad 3 mln sztuk rocznie³³ i oszacowała wartość sprzedaży na ww. poziomie. Ze sprzedaży tych produktów uzyskała przychody na poziomie: 2,9 mln zł w 2012 r., 6,0 mln zł w 2013 r., 8,2 mln w 2014 r. zł, 8,2 mln zł w 2015 r. oraz 6,0 mln zł w 2016 r., tj. niższym od założonych o: 71% w 2012 r., 40% w roku 2013 i 2016 oraz 18% w latach 2014-2015.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśniła, że mniejsza sprzedaż nowych leków spowodowana została zmianami na rynku, na którym pojawiło się bardzo dużo zamienników tych leków, oferowanych przez inne podmioty. Dodatkowo do tego przyczyniła się zmiana kategorii dostępności jednego z głównych leków, ze sprzedaży bez recepty na produkt leczniczy wydawany na podstawie recepty.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca również uwagę, że Spółka nie poinformowała WMARR o nieosiągnięciu ww. rezultatów projektów.

Dyrektor Spółki wyjaśnił, że wynikało to z faktu, że skupiono się na realizacji obligatoryjnych wskaźników zakładanych we wnioskach o dofinansowanie, które zostały w pełni osiągnięte. Dodał, że nieosiągnięcie dodatkowych rezultatów przewidzianych we wnioskach nie powodowało zagrożenia dla osiągnięcia wskaźników podstawowych.

(dowód: akta kontroli str. 17-316, 860-883, 892-894)

³⁰ Ilość wykonanych usług w laboratorium kontroli jakości: 2013 r. - 4.739 szt., 2014 r. - 5.925 szt., 2015 r. - 6.972 szt., 2016 r. - 8.204 szt. Spółka nie może określić finansowej wysokości sprzedaży usług, gdyż usługa jest wliczona w cenę produktu.

³¹ Polski Instytut Naukowo-Badawczy powołany w roku 1952 uchwałą Rady Ministrów jako organ podlegający Ministrowi Zdrowia znajduje się w spisie Jednostek Badawczo - Rozwojowych.

³² JBR (Jednostki badawczo-rozwojowe), w rozumieniu ustawy, to państwowe jednostki organizacyjne wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, tworzone w celu prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych.

³³ Sprzedaż nowych żeli i tabletek po uruchomieniu innowacyjnej linii technologicznej: 2012 r. - ok. 490 tys. szt., 2013 r. - ok. 1,2 mln szt., 2014 r. - 1,5 mln szt., 2015 r. - 2,1 mln szt., 2016 r. - 1,5 mln szt.

Opis stanu faktycznego

Spółka osiągnęła założony obligatoryjny poziom mierników produktu i rezultatu wynikających z umów wsparcia, a także zapewniła ich utrzymanie w okresie trwałości.

Zgodnie z § 9 ust. 2 pkt 3 umów wsparcia Spółka zobowiązana została do stosowania się do obowiązujących wzorów dokumentów oraz informacji w szczególności na stronie internetowej IZ oraz WMARR, a także innych dokumentów w ramach RPO WiM. W związku z tym Przedsiębiorstwo od 2015 r. zobowiązane zostało do potwierdzania utrzymywania okresu trwałości projektów w okresie 5 lat od daty zakończenia realizacji tych projektów³⁴. I tak Spółka złożyła do WMARR i IZ siedem, spośród ośmiu, wymaganych oświadczeń o zachowaniu trwałości projektów odpowiednio w dniach: 26 lutego 2015 r. i 2 marca 2016 r. oraz w przypadku Projektu 2 w dniu 11 maja 2017 r.³⁵.

(dowód: akta kontroli str. 17-51, 56-70, 119-153, 160-173, 218-249, 254-268, 707-747)

Ustalone nieprawidłowości

Spółka nie wywiązała się z obowiązku przedłożenia do dnia 28 lutego 2017 r. do IZ i WMARR oświadczenia o zachowaniu trwałości Projektu 1 i jego wskaźników. Było to niezgodne z ww. § 9 ust. 2 pkt 3 umowy wsparcia.

Oświadczenie te zostało złożone do IZ dopiero w trakcie kontroli NIK (w dniu 17 lipca 2017 r), tj. z opóźnieniem 139 dni³⁶ w stosunku do umownego terminu.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśniła m.in., że przedmiotowe oświadczenie nie zostało złożone w natłoku obowiązków, a wszystkie wskaźniki produktu i rezultatu dla Projektu 1 są utrzymane.

(dowód: akta kontroli str. 17-51, 56-70, 119-153, 160-173, 218-249, 254-268, 709, 720, 731, 884-890)

Opis stanu faktycznego

2.2. W założeniach projektów wskazywano, że wymiernym efektem ich realizacji będzie wzrost sprzedaży. Od 2009 r.³⁷ w Spółce odnotowano systematyczny wzrost przychodów netto ogółem ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, tj. z 11.537,35 tys. zł w 2009 r. do 53.362,4 tys. zł w 2016 r. (wzrost o 362,5%). Największy wzrost przychodów nastąpił po zakończeniu realizacji trzech projektów, tj. od 2012 r.³⁸. Tendencja wzrostowa utrzymuje się również w zakresie przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych - z 1.304,3 tys. zł w 2011 r. do 23.128,18 tys. zł w 2016 r. (wzrost o 1.673,2%)³⁹. Nastąpił również wzrost przychodów ze sprzedaży na eksport: z 87,5 tys. zł w 2009 r. do 105,5 tys. zł w 2015 r. i do 1.947,6 tys. zł w 2016 r., tj. odpowiednio o 20,6% i o 2.125,8%.

(dowód: akta kontroli str. 795-859)

W wyniku realizacji projektów innowacyjnych, oprócz ww. wymiernych efektów finansowych, Spółka podniosła poziom konkurencyjności i innowacyjności, rozszerzyła produkowany wcześniej asortyment, co przyczyniło się do zwiększenia liczby odbiorców oraz wejścia na nowe rynki zbytu. W latach 2009-2016 nastąpił wzrost liczby odbiorców z 40 do 66 oraz Spółka rozszerzyła rynek zbytu o nowe kraje z jednego do pięciu.

O wzroście konkurencyjności świadczą również wyniki finansowe Spółki. Analiza sprawozdań finansowych za lata 2011-2016 wykazała, że nastąpiła poprawa jej sytuacji finansowej, w tym m.in. odnotowano wzrost: wartości sumy bilansowej z 26.286,8 tys. zł do 33.998,4 tys. zł (o 29,3%), udziału kapitału własnego

³⁴ Stosownie do wytycznych WMARR przekazanych pismem z 19 lutego 2015 r. oraz komunikatu IZ zawartego na stronie internetowej RPO WiM Spółka zobowiązana została do składania tej dokumentacji do dnia 28 lutego każdego roku, aż do zakończenia okresu trwałości projektu.

³⁵ Oświadczenia złożone przez Spółkę po upomnieniu IZ pismem z 4 maja 2017 r.

³⁶ Okres trwałości projektu kończy się z dniem 30 września 2017 r.

³⁷ Rok przed rozpoczęciem realizacji projektu 1, 2 i 3.

³⁸ Wzrost pomiędzy rokiem 2009 (rok przed rozpoczęciem realizacji projektu 1, 2 i 3), a 2012 (rok zakończenia ostatniego projektu) o 92%.

³⁹ Najwyższy poziom przychodów netto ze sprzedaży nowych lub istotnie ulepszonych produktów w 2015 r. – 24 354,78 tys. zł.

w pasywach ogółem z 25,6% do 43,7% oraz zysku netto z 1.455,1 tys. zł do 4.134,4 tys. zł (o 184,1%).

(dowód: akta kontroli str. 795-796, 896-913)

Ocena częściowa

Spółka w wyniku realizacji innowacyjnych projektów osiągnęła założone w umowach wsparcia wskaźniki produktu i rezultatu, dotyczące wzrostu konkurencyjności firmy na rynku producentów suplementów diety i leków. W związku z wdrożeniem innowacji uzyskała założone efekty wzrostu przychodów i rozszerzyła dotychczasową ofertę o nowe produkty. Dotyczyło to zwiększenia oferty Spółki o ponad 300 rodzajów suplementów diety, 5 rodzajów leków oraz utworzenia laboratorium kontroli jakości. W rezultacie nastąpił również wzrost zatrudnienia z 51 do 109 etatów w Przedsiębiorstwie (o 114%). Wszystkie uzyskane efekty wsparcia pozwoliły Spółce na wdrażanie kolejnych innowacji z własnych środków finansowych.

Należy jednak zaznaczyć, że Spółka nie nawiązała współpracy z JBR w ramach Projektu 1 i 2 oraz w Projekcie 3 osiągnęła mniejszy od założonego we wniosku o dofinansowanie i biznesplanie wzrost przychodu o wartość sprzedaży nowych produktów. Nie wywiązała się również z obowiązku terminowego poinformowania IZ o zachowaniu trwałości Projektu 1.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁰ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Olsztyn, dnia 30 sierpnia 2017r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Kontrolerzy
Waldemar Żarnoch
starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor
Andrzej Zyśk

Beata Saba
starszy inspektor kontroli państwowej

⁴⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 524